

EVROPSKA UNIJA – BOSNA I HERCEGOVINA

ŠESTI SASTANAK PODODBORA ZA

PRAVDU, SLOBODU I SIGURNOST

8.-9. DECEMBAR 2022.

BRISEL (VIRTUELNI SASTANAK)

PREPORUKE

EVROPSKE KOMISIJE

Preporuke Komisije nakon sastanka Pododbora, grupisane su prema relevantnim ključnim prioritetima iz Mišljenja Komisije iz maja 2019. o zahtjevu Bosne i Hercegovine za članstvo u EU i odražavaju kratkoročne preporuke iz Izvještaja o BiH za 2022. godinu.

Komisija je vlastima BiH preporučila da strategije i zakonodavstvo koji se usklađuju s *acquisem* EU / standardima EU treba da odražavaju zajedničku viziju i angažman cijele zemlje, daju prednost kvalitetu u odnosu na brzinu, i budu popraćeni odgovarajućim konsultacijama zainteresovanih strana i izdvajanjem adekvatnih resursa za realizaciju ciljeva strategija/zakonodavstva. Nadalje, potrebno je poboljšati prikupljanje relevantnih podataka/statistike i uspostaviti mehanizam za praćenje provođenja strategija/zakonodavstva za cijelu zemlju.

1. Funkcionisanje pravosuđa

Ključni prioritet 6. iz Mišljenja *Unaprijediti funkcionisanje pravosuđa kroz usvajanje novih zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću BiH i sudovima BiH u skladu s evropskim standardima.*

- Kao jedan od ključnih prioriteta iz Mišljenja, BiH treba da unaprijedi funkcionisanje pravosuđa usvajanjem novog Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću i novog Zakona o sudovima Bosne i Hercegovine, u skladu s evropskim standardima. Kod Zakona o sudovima Bosne i Hercegovine u obzir će se uzeti traženo mišljenje Venecijanske komisije koje se očekuje u 1. kvartalu 2023. godine.
- BiH treba da preduzme aktivnosti u vezi sa nalazima iz Izvještaja stručnjaka o pitanjima vladavine prava, počevši od uspostavljanja kredibilnog i rigoroznog sistema provjere imovinskog stanja nosilaca pravosudnih funkcija, te članova Visokog sudskog i tužilačkog vijeća, čija će se relizacija pomno pratiti kroz sistem vanjskog praćenja, hitnog usvajanja potrebnih izmjena i dopuna Zakona o VSTV-u, u skladu sa preporukama Evropske komisije i Venecijanske komisije, te obezbjeđivanja sredstava za Odjel zadužen za provjeru finansijskih izvještaja koji će biti formiran u okviru Sekretarijata VSTV-a. Usvajanje izmjena i dopuna i izdvajanje odgovarajućih budžetskih sredstava treba da budu okončani do 2. kvartala 2023. godine.

- Dosljedno primjenjivati i značajno unaprijediti pravila i praksu u oblasti imenovanja, integriteta i edukacije sudija i tužilaca; uspostaviti sistem ocjenjivanja koji će se prvenstveno zasnivati na kriterijumima kvaliteta. Odluke o imenovanju moraju biti zasnovane isključivo na zaslugama, dok se kriterijumi kao što su nacionalna pripadnost ili pol moraju primjenjivati samo izuzetno i biti detaljno obrazloženi. Podaci o disciplinskoj i krivičnoj odgovornosti moraju se ozbiljno odvagati kod napredovanja.
- Unaprijediti kvalitet i početne obuke i stručnog usavršavanja, pri čemu će fokus plana i programa obuke biti usmjeren na integritet i međunarodno i evropsko pravo, uključujući *acquis* EU u oblasti vladavine prava.
- Usvojiti novu Strategiju za reformu sektora pravde za period 2021.-2027. godina i Akcioni plan (2. kvartal 2023.).
- Osigurati da disciplinski postupci budu djelotvorni, nepristrasni, nezavisni i da izrečene disciplinske mjere budu srazmjerne i imaju preventivni učinak. U ovom kontekstu, vodi se računa o nalazima i preporukama misije stručne procjene iz 2022.
- Demonstrirati konkretne rezultate u primjeni nedavno usvojene Komunikacijske strategije za pravosuđe.
- Izmijeniti zakone o izvršnom postupku entiteta i Brčko distrikta, posebno u cilju smanjenja broja neriješenih predmeta u sporovima male vrijednosti i komunalnim predmetima oslobođanjem sudova od tereta nespornih potraživanja i uvođenjem profesionalnih sudskih izvršitelja. Nadležni organi treba da preduzmu hitne mjere po formiranju vlasti na svim nivoima, a najkasnije do 3. kvartala 2023. godine.
- Provesti hitne mjere na rješavanju problema predugog trajanja sudskih postupaka, između ostalog izmjenama zakona o parničnom i krivičnom postupku do 4. kvartala 2023. i usvajanjem zakona kako bi se osiguralo pravo na suđenje u razumnom roku, posebno u FBiH do 2. kvartala 2023.

2. Ratni zločini

Ključni prioritet 5. iz Mišljenja *Preduzeti konkretne korake na promovisanju poticajnog okruženja za pomirenje kako bi se prevazišlo naslijeđe rata.*

- Djelotvorno provesti revidiranu Državnu strategiju za rad na predmetima ratnih zločina i imenovati Nadzorno tijelo bez daljnjih odlaganja. (1. kvartal 2023.)
- Unaprijediti regionalnu saradnju u procesuiranju ratnih zločina.
- Izvršiti upis presuda koje je izrekao MKSJ i njegovi nasljednici u domaće krivične evidencije do narednog sastanka pododbora. (2. kvartal 2023.)
- Podržati i ojačati ulogu Instituta za nestale osobe BiH, kroz odgovarajuću kadrovsku popunjenost i resurse.
- Izmijeniti postojeći Sporazum o preuzimanju uloge suosnivača Instituta za nestale osobe Bosne i Hercegovine kako bi se osiguralo potpuno vlasništvo BiH nad procesom pronalaženja nestalih osoba.
- Ojačati kapacitete sudske medicine u zemlji, posebno u FBiH, kako bi se ojačao proces identifikacije.
- Formirati fond za pomoć porodicama nestalih, u skladu sa zakonom.
- Pokrenuti inkluzivnu raspravu o izradi cjelodržavne strategije tranzicione pravde.

- Izraditi i usvojiti zakon na državnom nivou koji će propisati minimalna prava civilnih žrtava ratne torture u cijeloj zemlji, u skladu sa obavezama iz Konvencije UN-a o sprečavanju mučenja.
- Značajno unaprijediti sistem reparacije za civilne žrtve seksualnog nasilja i torture tokom rata, konkretno po pitanju supsidijarne odgovornosti, uključujući primjenu instituta zastare protiv trećih lica i nametanje i potraživanje visokih sudskih taksi u sa tim povezanim neostvarenim imovinsko-pravnim zahtjevima u građanskoj parnici, posebno u Republici Srpskoj.
- Uspostaviti budžetski mehanizam za odštetne zahtjeve civilnih žrtava rata u slučajevima kada je osuđeni počinilac platežno nesposoban. (3. kvartal 2023.)

3. Politika borbe protiv korupcije

Ključni prioritet 7. iz Mišljenja *Jačati prevenciju i borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala, uključujući i protiv pranja novca i terorizma, prvenstveno putem:*

- a) usvajanja i provođenja propisa o sukobu interesa i zaštiti uzbunjivača;*
- b) osiguravanja djelotvornog funkcionisanja i koordinacije tijela za borbu protiv korupcije;*
- c) usklađivanja zakonodavstva i jačanje kapaciteta za javne nabavke;*
- d) osiguravanja efikasne saradnje između tijela za provođenje zakona i sa tužilaštvima;*
- e) demonstriranja napretka u ostvarivanju rezultata proaktivnih istraga, potvrđenih optužnica, kaznenih progona i pravosnažnih osuđujućih presuda u predmetima organiziranog kriminala i korupcije, uključujući i one na visokom nivou;*
- f) depolitizacije i restrukturiranja javnih preduzeća i osiguravanja transparentnosti procesa privatizacije.*

- Usvojiti zakon o sprečavanju sukoba interesa na državnom nivou do 2. kvartala 2023. godine, u skladu sa standardima EU i preporukama GRECO-a, te uspostaviti efikasan mehanizam za provjeru tačnosti imovinskih kartona nosilaca javnih funkcija na svim nivoima.
- Uspostaviti funkcionalne mehanizme za sprečavanje sukoba interesa na državnom nivou (3. kvartal 2023.), te na nivou FBiH i Brčko distrikta (4. kvartal 2023.).
- Zaokružiti pravni okvir o zaštiti lica koja prijavljuju korupciju na svim nivoima vlasti.
- Demonstrirati napredak u pogledu ostvarivanja rezultata u suzbijanju i prevenciji korupcije na visokom nivou, te osigurati efikasne i nezavisne sudske postupke u slučajevima korupcije povezane sa pandemijom COVID-a.
- Usvojiti novu strategiju za borbu protiv korupcije i akcioni plan na državnom nivou i osigurati profesionalizaciju i efikasnu koordinaciju tijela za prevenciju korupcije na svim nivoima vlasti. Osigurati usklađenost strategija za borbu protiv korupcije u cijeloj zemlji. (1. kvartal 2023.)
- Usvojiti Budžet institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH za 2023. godinu, kojim će se obezbijediti neophodna sredstva za Centralnu izbornu komisiju BiH (CIK) za zapošljavanje novih kadrova u Službi za reviziju CIK-a za praćenje poštovanja propisa o finansiranju političkih stranaka, u skladu sa preporukama ODIHR-a /GRECO-a. (3. kvartal 2023)

- Značajno poboljšati rezultate u vođenju proaktivnih istraga, potvrđenih optužnica, krivičnog gonjenja i pravosnažnih presuda u slučajevima korupcije i izbornih prevara, posebno na visokom nivou. Predstaviti detaljne podatke o dosadašnjim rezultatima, uključujući relevantne članove krivičnih zakona.

4. Borba protiv organizovanog kriminala

Ključni prioritet 7. iz Mišljenja *Jačati prevenciju i borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala, uključujući i protiv pranja novca i terorizma, prvenstveno putem:*

- a) usvajanja i provođenja propisa o sukobu interesa i zaštiti uzbunjivača;*
- b) osiguravanja djelotvornog funkcionisanja i koordinacije tijela za borbu protiv korupcije;*
- c) usklađivanja zakonodavstva i jačanje kapaciteta za javne nabavke;*
- d) osiguravanja efikasne saradnje između tijela za provođenje zakona i sa tužilaštvima;*
- e) demonstriranja napretka u ostvarivanju rezultata proaktivnih istraga, potvrđenih optužnica, kaznenih progona i pravosnažnih osuđujućih presuda u predmetima organiziranog kriminala i korupcije, uključujući i one na visokom nivou;*
- f) depolitizacije i restrukturiranja javnih preduzeća i osiguravanja transparentnosti procesa privatizacije.*

- Usvojiti novu strategiju i prateće akcione planove za borbu protiv organizovanog kriminala. (1. kvartal 2023.)
- Značajno unaprijediti rezultate u pogledu proaktivnih istraga, potvrđenih optužnica, kaznenih progona i pravosnažnih osuđujućih presuda u predmetima organiziranog kriminala. Prezentirati detaljne podatke o ostvarenim rezultatima, uključujući relevantne članove krivičnih zakona.
- Postupati po preporukama misije stručne procjene iz 2022. o borbi protiv organiziranog kriminala i korupcije.
- Usvojiti strateški okvir i akcione planove za borbu protiv sajber kriminala na onim nivoima vlasti gdje takve strategije ne postoje. (3. kvartal 2023.)
- Ojačati finansijske istrage i usvojiti standardne operativne procedure za vođenje finansijskih istraga.
- Osigurati da nacionalna kontaktna tačka za saradnju sa Europolom bude u potpunosti funkcionalna (1. kvartal 2023.), i uspostaviti kontaktnu tačku za vatreno oružje (2. kvartal 2023.).
- Nastaviti davati visoki prioritet potpunom provođenju Zajedničkog akcionog plana za borbu protiv terorizma za zapadni Balkan i svih njegovih 5 ciljeva, kao i aktivnostima obuhvaćenim pripadajućim bilateralnim provedbenim aranžmanom.
- Uvesti registre podataka o stvarnom vlasništvu kojima će nadležni organi i Finansijsko-obavještajne jedinice (FOI) imati blagovremen i neograničen pristup, u skladu sa 4. i 5. Direktivom o sprečavanju pranja novca i kako je dogovoreno u okviru administrativnog aranžmana između EK-BiH iz novembra 2019. godine, a u vezi sa Akcionim planom za borbu protiv terorizma EU-WB6. (4. kvartal 2023.)

- Usvojiti novi Zakon o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti (BPN/BPFT), u skladu sa 4. i 5. Direktivom o sprečavanju pranja novca.
- Usvojiti akcijske planove za provođenje nove cjelodržavne strategije borbe protiv terorizma za period 2021. - 2026. godina (1. kvartal 2023.)
- Provoditi programe za sprečavanje svih oblika radikalizacije i lakši prekid veza sa nasilnim ekstremizmom; primijeniti višeagencijski pristup u prevenciji radikalizacije koja vodi ka svim oblicima nasilnog ekstremizma i terorizma, uključivanjem, pored sigurnosnih subjekata, i drugih relevantnih subjekata kao što su socijalni radnici, zdravstveni radnici, obrazovni sektor, organizacije civilnog društva; unaprijediti saradnju na sprečavanju i suzbijanju nasilnog ekstremizma (P-CVE) između vladinih i nevladinih organizacija.
- Kroz saradnju između stručnjaka različitih profila, osigurati odgovarajuće postupanje prema povratnicima sa stranih ratišta i članovima njihovih porodica, uzimajući takođe u obzir i njihov očekivani povratak i puštanja iz zatvora.
- Izraditi (do 2. kvartala 2023.) i usvojiti novu Strategiju za borbu protiv droga nakon 2023. godine i obavezati se na usvajanje akcionog plana za provođenje strategije.
- Usvojiti izmjene i dopune zakonodavstva usmjerene na sprečavanje i suzbijanje zloupotrebe opojnih droga i unapređenje mehanizama za borbu protiv zloupotrebe droga. (2. kvartal 2023.)
- Ozvaničiti saradnju sa Evropskim centrom za praćenje droga i zavisnosti o drogama (EMCDDA) i uspostaviti kontakt tačku za problematiku droga za cijelu zemlju i sistem ranog upozoravanja kako bi se unaprijedila saradnja i koordinacija. (4. kvartal 2023.)
- Uzeti aktivno učešće u projektu IPA-e sa Evropskim centrom za praćenje droga i zavisnosti o drogama, te osmisliti konkretne modalitete rada sa Agencijom EU za droge kako bi se unaprijedila saradnja i učilo iz iskustava koja Agencija može ponuditi.
- Uvesti fleksibilne mehanizme koji će omogućiti redovno ažuriranje liste psihoaktivnih kontrolisanih supstanci.
- Uspostaviti sistem ranog upozoravanja. (4. kvartal 2023.)
- Dalje ojačati i uskladiti pravni okvir sa *acquisem* EU, posebno zakonodavstvo o sajber kriminalu, zakonodavstvo o posjedovanju oružja za civilnu upotrebu, eksploziva za civilnu upotrebu i transportu opasnih materija. (4. kvartal 2023.)
- Uspostaviti kapacitete za upravljanje oduzetom imovinom na državnom nivou i odrediti ured za povrat imovine koji će biti nadležan za traganje, identifikaciju i zapljenu imovinske koristi stečene krivičnim djelom.

5. Saradnja u oblasti provođenja zakona

Ključni prioritet 7. iz Mišljenja Jačati prevenciju i borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala, uključujući i protiv pranja novca i terorizma, prvenstveno putem:

- a) usvajanja i provođenja propisa o sukobu interesa i zaštiti uzbunjivača;
- b) osiguravanja djelotvornog funkcionisanja i koordinacije tijela za borbu protiv korupcije;
- c) usklađivanja zakonodavstva i jačanje kapaciteta za javne nabavke;
- d) osiguravanja efikasne saradnje između tijela za provođenje zakona i sa tužilaštvima;

e) demonstriranja napretka u ostvarivanju rezultata proaktivnih istraga, potvrđenih optužnica, kaznenih progona i pravosnažnih osuđujućih presuda u predmetima organiziranog kriminala i korupcije, uključujući i one na visokom nivou;
f) depolitizacije i restrukturiranja javnih preduzeća i osiguravanja transparentnosti procesa privatizacije.

- Ojačati saradnju između agencija za provođenje zakona, posebno uspostavljanjem specijalizovanih multiagencijskih istražnih timova za rad na složenim predmetima, uključujući i finansijske istrage, ili zajedničkih istražnih timova; unaprijediti uzajamni pristup bazama podataka i sigurnu razmjenu informacija.
- Uspostaviti novi automatizovani sistem identifikacije otisaka prstiju - AFIS.
- Olakšati razmjenu obavještajnih podataka o kaznenim djelima između agencija za provođenje zakona u realnom vremenu na svim nivoima, kao i pristup kaznenim evidencijama.
- Inicirati zvanični proces kojim će se podržati bolje integrisan pristup bazama podataka DNK kao preduslov za koordinaciju na nivou cijele zemlje i ojačati saradnju sa drugim zemljama. (3. kvartal 2023.)
- Dalje razviti i unaprijediti kriminalističko-obavještajni model rada na svim nivoima vlasti.
- Što prije otpočeti proces pregovora za potpisivanje međunarodnog sporazuma između Bosne i Hercegovine i EU o saradnji sa Eurojustom (1. kvartal 2023.).
- Uskladiti zakonodavstvo o zaštiti ličnih podataka sa standardima EU (2. kvartal 2023.)
- Uspostaviti kontakte sa Evropskim javnim tužilaštvom (EPPO) i relevantnim partnerima u Bosni i Hercegovini kako bi se osigurala saradnja (1. kvartal 2023.).

6. Migracije, azil i upravljanje granicama

Ključni prioritet 8 iz Mišljenja.: *Osigurati efikasnu koordinaciju upravljanja granicama i kapacitetima za upravljanje migracijama na svim nivoima i osigurati funkcionisanje sistema azila.*

- Usvojiti nedavno izrađeni Zakon o strancima s mehanizmom „zabrane protjerivanja” koji je usklađen s *acquisem* EU. (4. kvartal 2023.)
- Usvojiti novi Zakon o graničnoj kontroli kojim se unapređuje politika integrisanog upravljanja granicom. (2. kvartal 2023.)
- Usvojiti strategiju i akcioni plan o migracijama, te poseban budžet za jačanje kapaciteta u oblasti upravljanja migracijama. (2. kvartal 2023.)
- Preuzeti odgovornost za upravljanje migracijama i azilom, i unaprijediti mehanizme koordinacije.
- Nastaviti sa jačanjem kapaciteta u oblasti azila, upravljanja granicama i povratka.
- Unaprijediti efikasnost registracije i identifikacije migrantske populacije i međuinstitucionalnu saradnju, prije svega povećanjem ljudskih resursa.

- Intenzivirati provedbu sporazuma o readmisiji i pojačati napore u cilju zaključivanja dodatnih sporazuma o readmisiji sa zemljama porijekla nezakonitih migranata i ostalim zemljama s visokim migrantskim rizikom.
- Unaprijediti kontrolu izrade biometrijskih pasoša i postupka nabavke. (4. kvartal 2023.)
- Nastaviti osiguravati nesmetane aktivnosti i saradivati s partnerskim humanitarnim organizacijama i organizacijama civilnog društva kako bi se riješile osnovne potrebe izbjeglica i migranata.
- Zaključiti radni dogovor s Frontexom. (1. kvartal 2023.) Otvoriti proces pregovaranja o sporazumu o statusu Frontexa za raspoređivanje stalnih snaga evropske granične i obalske straže u skladu sa važećom Uredbom o evropskoj graničnoj i obalskoj straži iz 2019. (3. kvartal 2023.)
- Intenzivirati informativne kampanje o pravima i obavezama bezviznog režima putovanja.
- Održavati postojeće kanale za razmjenu informacija i osigurati intenzivniju saradnju s Evropskom komisijom i njenim agencijama za upravljanje migracijama i granicama, posebno agencijama Europol, CEPOL, EBCGA i EUAA.

7. Osnovna prava

Ključni prioritet 9 iz Mišljenja.: *Jačati zaštitu prava svih građana, posebno osiguravanjem provedbe zakona o zabrani diskriminacije i o rodnoj ravnopravnosti.*

Ključni prioritet 10 iz Mišljenja.: *Osigurati pravo na život i zabranu mučenja, posebno (b) određivanjem nacionalnog mehanizma za sprečavanje mučenja i zlostavljanja*

Ključni prioritet 11 iz Mišljenja.: *Osigurati poticajno okruženje za civilno društvo, posebno poštujući evropske standarde o slobodi udruživanja i slobodi okupljanja.*

Ključni prioritet 12 iz Mišljenja.: *Garantovati slobodu izražavanja i medija i zaštitu novinara, prije svega (a) osiguravanjem odgovarajućeg sudskog epiloga za slučajeve prijetnji i nasilja protiv novinara i medijskih radnika, i (b) osiguravanjem finansijske održivosti javnog RTV sistema.*

Ključni prioritet 13 iz Mišljenja.: *Poboljšati zaštitu i uključivanje ugroženih grupa, posebno osoba sa invaliditetom, djece, LGBTI osoba, pripadnika romske zajednice, pritvorenika, migranata i tražilaca azila, kao i raseljenih osoba i izbjeglica u cilju zatvaranja Aneksa VII Dejtonskog mirovnog sporazuma.*

- Uskladiti propise i prakse o slobodi okupljanja širom zemlje u skladu s preporukama Evropske komisije koje su rezultat misije stručne procjene o slobodi okupljanja održane u maju 2018. godine i mišljenja Venecijanske komisije iz decembra 2019. godine. (4. kvartal 2023.)
- Promovisati povoljno okruženje za civilno društvo i unaprijediti sistematično institucionalno praćenje slučajeva prijetnji i zastrašivanja pripadnika civilnog društva.
- Usvojiti strateški okvir za saradnju s civilnim društvom na svim nivoima vlasti. (4. kvartal 2023.)

- Osigurati sustavno prikupljanje podataka za cijelu zemlju o prijetnjama i napadima na novinare i medijske radnike (2. kvartal 2023.) i osigurati adekvatan odgovor institucija i pravosuđa.
- Osigurati da se ne poduzmu nikakvi koraci koji bi dodatno ugrozili ostvarivanje prava na slobodu izražavanja. Dosljedno primjenjivati propise o kleveti u skladu s evropskim i međunarodnim standardima, uključujući određivanje odštete i osiguravanje brzog procesuiranja predmeta klevete.
- Osigurati sustavno prikupljanje podataka o govoru mržnje i zločinima iz mržnje, uključujući govor mržnje na internetu, te unaprijediti identifikaciju i izvještavanje o takvim pojavama od strane agencija za provođenje zakona, kao i učinkovito praćenje. (2. kvartal 2023.)
- Usvojiti propise o govoru mržnje usklađene sa sudskom praksom Evropskog suda za ljudska prava i *acquisem* EU. (3. kvartal 2023.)
- Dostaviti Evropskoj komisiji novi nacrt Zakona o Javnom RTV servisu kako bi se osigurala njegova usklađenost s *acquisem* EU. (2. kvartal 2023.) U potpunosti provesti propise o javnom RTV servisu garantovanjem političke neutralnosti i nezavisnosti upravnih odbora javnih RTV servisa, te osiguravanjem održivog modela finansiranja javnog RTV sistema. (1. kvartal 2023.)
- Osigurati usklađenost novog nacrta Zakona o elektronskim komunikacijama i Zakona o elektronskim medijima s *acquisem* EU i uključiti relevantne odredbe o transparentnosti vlasništva nad medijima i kriterijima o javnom oglašavanju. Dostaviti nove nacрте zakona Evropskoj komisiji kako bi se osigurala njihova usklađenost s *acquisem* EU. (1. kvartal 2023.)
- Izraditi propise o slobodi pristupa informacijama na državnom i entitetskom nivou, koji su usklađeni međusobno i sa relevantnim evropskim standardima i *acquisem* EU, uz korištenje modela zakona o slobodi pristupa informacijama, koji je izradila SIGMA, kao osnove za izradu novih zakona. (2. kvartal 2023.) Dostaviti Evropskoj komisiji, prije postupka usvajanja, nove nacрте zakona kako bi se osigurala njihova usklađenost s *acquisem* EU i relevantnim standardima.
- Usvojiti set okvira cjelodržavne politike u pogledu zaštite i ostvarivanja ljudskih prava, uključujući zabranu diskriminacije, zaštitu pripadnika nacionalnih manjina i tranzicijsku pravdu. (3. kvartal 2023.)
- Pripremiti širu reformu Institucije ombudsmana u BiH kako bi se osigurala njena funkcionalnost i učinkovitost.
- Ubrzati uključivanje Ureda ombudsmana u sudske postupke u skladu s preporukama iz Priebeovog izvještaja.
- U potpunosti usvojiti Nacrt izmjena i dopuna Zakona o Ombudsmanu za ljudska prava BiH kojim se Ombudsman za ljudska prava određuje kao nacionalni mehanizam za prevenciju. (2. kvartal 2023.)
- Uspostaviti sistem adekvatnog i pouzdanog prikupljanja statističkih podataka i osigurati njihovu primjenu za sveobuhvatnu analizu i procjenu diskriminatornih pojava u zemlji. (2. kvartal 2023.)

- Usvojiti revidirani Akcioni plan za provedbu sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava u predmetu Sejdić-Finci. (1. kvartal 2023.)
- Osigurati inkluzivno i kvalitetno obrazovanje za sve (kontinuirano), te prevazići diskriminatornu praksu “dvije škole pod jednim krovom” uključujući i provedbu relevantnih domaćih sudskih presuda. (2. kvartal 2023.)
- Osigurati adekvatnu zaštitu ranjivih grupa migranata, kao što su djeca bez pratnje i djeca odvojena od roditelja/staratelja, trudnice, samohrani roditelji, osobe sa invaliditetom, bolesne osobe i žrtve nasilja u skladu s međunarodnim standardima. (3. kvartal 2023.)
- Navesti najvažnije planirane mjere za rješavanje ozbiljnih sistemskih problema u vezi s nehumanim i ponižavajućim tretmanom djece u ustanovama i sve konkretne radnje koje se poduzimaju u pogledu tranzicije sa institucionalnog modela zbrinjavanja na model zbrinjavanja u zajednici djece koja pripadaju ranjivim grupama. (2. kvartal 2023.)
- Poboljšati status žrtve seksualnog nasilja počinjenog u ratu provedbom Odluke Komiteta UN-a protiv mučenja (UNCAT) iz avgusta 2019. godine, kojom se zahtijevaju obeštećenje, rehabilitacija i službeno izvinjenje nadležnih vlasti. Osigurati provedbu preostalih preporuka UNCAT-a iz 2017. godine. (1. kvartal 2023.)
- Dodatno uskladiti Zakon o zaštiti od nasilja u porodici FBiH sa standardima Istanbulske konvencije i usvojiti izmjene i dopune Krivičnog zakona FBiH u cilju osiguravanja jedinstvenog regulisanja i procesuiranja nasilja u porodici kao krivičnog djela. (2. kvartal 2023.)
- Osigurati dalju promociju hraniteljstva i alternativnih rješenja, te preduzeti posebne mjere za rješavanje pitanja iskorištavanja djece i dječjeg prosjačenja. (3. kvartal 2023.)
- Značajno poboljšati prikupljanje pouzdanih podataka o stopama siromaštva djece, nasilju nad djecom, a posebno ranjivim grupama kao što su djeca sa invaliditetom, romska djeca i djevojčice. (3. kvartal 2023.)
- Poboljšati prikupljanje rodno razvrstanih podataka o socijalno-ekonomskim potrebama osoba u ranjivim situacijama. (3. kvartal 2023.)
- Poboljšati pregled potreba osoba u ranjivim situacijama, posebno osoba sa invaliditetom i nacionalnih manjina (Romi). (2. kvartal 2023.)
- Osigurati provedbu akcionih planova za socijalno uključivanje Roma i provedbu prava LGBTIQ osoba, kao i neophodna budžetska sredstva za provedbu. (3. kvartal 2023.)
- Osigurati provedbu obaveza iz Poznanske deklaracije o integraciji Roma. (3. kvartal 2023.)
- Uskladiti relevantne zakone sa Konvencijom o pravima djeteta (između ostalog, krivične zakone, porodično pravo, zakone o nasilju u porodici, zakone o dječjoj zaštiti i zakone o socijalnoj zaštiti). (2. kvartal 2023.)
- Razviti mehanizme i strukture zaštite prilagođene djeci.
- Uspostaviti sistem adekvatnog i pouzdanog prikupljanja statističkih podataka i osigurati njihovu primjenu za sveobuhvatnu analizu i procjenu diskriminatornih pojava u zemlji i provesti procjene učinka s obzirom na spol u svrhu kreiranja politika na svim nivoima. (2. kvartal 2023.)
- Ojačati provedbu Akcionog plana za ravnopravnost polova BiH i Državnog akcionog plana za implementaciju Rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a 1325 u BiH na svim nivoima i

osigurati pravovremenu izradu akcionih planova za naredne godine, s jasnim koracima, ključnim tačkama i izvorima finansiranja. (2. kvartal 2023.)

- Nastaviti usklađivati propise sa Zakonom o ravnopravnosti polova i Istanbulskom konvencijom. (3. kvartal 2023.)
- Uključiti zaključke i preporuke najnovijih izvještaja CEDAW i GREVIO u zakone, nacionalne strategije i akcione planove o rodnoj ravnopravnosti i borbi protiv diskriminacije. (3. kvartal 2023.)
- Promovisati rodnu ravnopravnost u institucijama i državnoj službi. (3. kvartal 2023.)
- Poboljšati institucionalni odgovor na rodno zasnovano nasilje i uznemiravanje, uključujući zaštitne mjere, podršku žrtvama, pravnu pomoć, posebno za djecu i osobe u ranjivim situacijama, te siguran smještaj. (3. kvartal 2023.)
- Uskladiti propise kako bi se u cijeloj zemlji uvele jedinstvene minimalne naknade za vrijeme porodiljskog odsustva i uskladiti definicije porodiljskog odsustva, roditeljskog odsustva oca i roditeljskog odsustva.
- Pojednostaviti i dodatno pojasniti proceduru pravnog priznanja promjene pola za transrodne osobe i ojačati njihovu društvenu uključenost. (3. kvartal 2023.)